

İKV DEĞERLENDİRME NOTU

POPÜLİZMİN İTALYAN TONU:
KURUCU ÜYE HAKKINDA 8 SORU-8 CEVAP

SELVİ EREN
İKV Uzman Yardımcısı

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI

Popülizmin İtalyan Tonu: Kurucu Üye Hakkında 8 Soru-8 Cevap

Selvi EREN

İKV Uzman Yardımcısı

*Politico*¹ Fransız lider Charles de Gaulle'ün unutulmaz sözlerinden birini hatırlatıyor: “246 farklı peynir çeşidinin olduğu bir ülkeyi nasıl yönetebilirsiniz?”. Sonra da devam ediyor: “İtalya’da 487 çeşit peynir var”.

4 Mart 2018 tarihinde gerçekleşen genel seçimlerden sonra aksiyonun hız kesmediği İtalya, seçim sonuçlarının yarattığı şok dalgasının devamında popülizm ve AB şüpheciliği tartışmalarının en hevesli başrol oyuncularından biri haline geldi. İki ucunda “daha fazla AB” ve “daha az AB” retoriklerinin yer aldığı ideolojik skalada AB’ye yakın tarafta yer alması beklenen ve uzun yıllar boyunca bu konuda başarılı olan İtalya’nın iç politikası, Haziran 2018’den bu yana, AB politikalarının başarısızlığını gündeme taşıyan isimler tarafından şekilleniyor. Ülkedeki yüksek kamu borcu, avro krizinin sarsıcı etkileri, çözüm bulunamayan işsizlik ve göçmen sorunu iç politikada AB düzenlemeleri ve normlarından bağımsız hareket etmek isteyen yeni hükümet, bu sayede seçmenlerin yüksek desteğini almayı başarıyor.

Bu yönüyle Birliğin içerisinde kararların Almanya-Fransa dinamosunun kendi kontrolüyle alındığını düşünen İtalyanların çoğunlukta olduğu mevcut konjonktür, İtalya’nın uzun zamandır sahip olmadığı bir başrol elde etmesini sağlamış olabilir. Ancak bu başrolün popülist ve AB şüpheci bir senaryoda olması büyük bir hayal kırıklığı. Nitekim İtalya’nın değişen konumu aynı zamanda geleceğine kafa yoran AB’ye vurulan sembolik bir darbe. Öte yandan yıllar boyunca ekonomik kriz ve politik istikrarsızlıkla mücadele eden İtalya’daki yaklaşan tehdidin fark edilmemiş olmasında ve popülizmin siyaset sahnesine güçlü bir şekilde çıkmasının perde arkasında AB yanlısı politikacıların umursamazlığının önemli bir payı olduğu da unutulmamalı.

1 Mart 2017 tarihinde Avrupa Komisyonunun sunduğu “Avrupa’nın Geleceğine Dair Beyaz Kitap”ta ortaya atılan 5 senaryoda ele alınan en temel nokta aslında Üye Devletler ile AB arasındaki yetki ikamesi. Nitekim Üye Devletler ve AB’nin yaşadığı ulusüstü siyasi güç ile demokratik meşruiyet ikilemi, hareket etme kapasitesini ciddi şekilde sınırlandırırken hızlı karar alınmasının da önünde engel yaratıyor.² Bu konuda ulusal ve ulusüstü düzeyde olmak üzere çift yönlü bir engelden söz etmek mümkün.³ Ulusal düzeydeki engel, üye ülkelerin birçok yetkiyi Birliğe devretmesinden kaynaklanırken; ulusüstü düzeydeki engel Birliğin hızlı ve etkili karar almasını sağlayacak yeterli yetkiye sahip olmamasından kaynaklanıyor. Ulusüstü yetki ile demokratik normlar arasında oluşan bu boşluk, Birliğin birçok sorunla karşı karşıya kalmasına neden olurken içinden çıkılması zor bir kısır döngü yaratıyor. Üye Devletlerin kurguladığı gelecek senaryolarında ulusüstü yetki ile demokratik meşruiyet arasındaki optimal denge noktasının farklılık göstermesi de mevcut kısır döngünün devam edeceğini haber ediyor.

¹ <https://www.politico.eu/article/italy-government-5-scenarios-after-messy-election/> Erişim Tarihi: 15.01.2019

² Avbelj M., 2017. “What Future for the European Union?” Center for Global Constitutionalism(WZB), Discussion Paper SP IV 2017–802

³ Avbelj M., 2015(4). “Integral Pre-emption of Democracy in Economic Crisis under Transnational Law” *Cambridge Journal of International and Comparative Law* s. 242-267.

Bu çalışma, AB'nin geleceğine dair senaryoların çok yönlü dinamiklerini ve entegrasyon projesindeki hayati fikir ayrılıklarını popülist ve AB şüphecisi kurucu üye İtalya odağında incelemenin faydalı olacağı fikriyle hazırlandı. Aşırı sağcı Matteo Salvini'nin İtalyan politikasını yönlendirdiği güncel konjunktürde popülizmin İtalya'da benimsenen temel politik retorik olmasının arkasındaki politik ve ekonomik nedenleri irdeleyen 8 soru, yeni İtalya'nın AB içindeki dönüşen rolünü de sorguluyor.

1) Fransa ile İtalya Arasındaki Gerilimin Perde Arkasındaki Sebep Nedir?

Fransa ve İtalya arasında son dönemde şiddetlenen söz düellosunun ardında, AB'nin geleceğine dair farklı ideolojileri savunmaları ve her iki ülkenin kendi cephesinde lider olmayı hedeflemesi yer alıyor.

“How the relationship between France and Italy reached its breaking point”, Daniel R. DePetris⁴

İtalyan hükümetinin resmi olarak göreve geldiği 1 Haziran 2018 tarihinden bu yana AB liderlerini her konudaki “statüko karşıtı”⁵ açıklamalarıyla şaşırtmayı başardı. AB'nin bağlayıcılığı olan kurallarını ve hatta norm belirleyiciliğini reddeden İtalyan hükümeti, statükoya karşı açtığı savaşta en büyük düşman olarak AB'nin yeni lideri olma yolunda ilerleyen Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'u seçti. Bu anlamda AB'nin geleceği tartışmalarındaki iki cepheyi oluşturan Fransa ve İtalya, entegrasyon projesinde gelinen aşamadaki fikir ayrılıklarını da somut hale getiriyor.

⁴ <https://blogs.spectator.co.uk/2019/02/how-the-relationship-between-france-and-italy-reached-its-breaking-point/> Erişim Tarihi: 08.02.2019

⁵ “It's not France vs Italy – it's the old order vs the new one”, *Spiked Review*, 11.02.2019, <https://www.spiked-online.com/2019/02/11/its-not-france-vs-italy-its-the-old-order-vs-the-new-one/> Erişim Tarihi: 11.02.2019

7 Şubat 2019 tarihinde Roma Büyükelçisi Christian Masset'yi geri çağıran Fransa'nın bu kararı, 2 gün önce Paris'in güneyindeki Montargis kentinde Sarı Yeleklilerden oluşan bir grupla görüşen İtalya Başbakan Yardımcısı Luigi Di Maio'ya verilen bir tepki. Zira Di Maio'nun "Yeni Avrupa"nın Sarı Yelekliler ve benzeri muhalif hareketlerden doğacağını açıklaması, Fransa içişlerine alenen müdahale olarak algılanan bir hamleydi.

Fransa en son Mussolini İtalyası'nın kendisine savaş ilan ettiği 1940 yılında büyükelçisini geri çağırmıştı. 79 yıl sonra kendisini aynı konumda bulan Fransa-İtalya ilişkilerindeki gerilim bu sefer sadece sözler ve değerler üzerinden yürütülse de entegrasyon projesinin iki kurucusunun geldiği son durum, AB'nin geleceğine dair endişe çanlarının çalmasına neden oldu. Diğer yandan İtalya-Fransa geriliminde karşıt görüşlerin yüksek sesle dile getirilmesi ve tartışılması sayesinde, Birliği içinde mahsur kaldığı kısır döngüden çıkaran bir dinamik yaratılabileceği de iddia ediliyor.⁶

Protestoların 13'üncü haftasına girilen Fransa'da Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron'un dindirmeyi başaramadığı öfke, vergi odağında ülkedeki sosyo-ekonomik adaletsizlik ve gelir eşitsizliğinin en somut yansıması. Tepkileri dindirmek amacıyla mayıs ayında bir referanduma gitmeyi planladığı konuşulan Macron, AB konusundaki amaçlarına birer birer ulaşırken; iç politikadaki sorunlara çözüm bulmada yetersiz kalmanın bedelini ödüyor.

İtalyan hükümetinin en başından bu yana eleştirdiği Emmanuel Macron, 2019 yılındaki AB yanlısı hızlı adımları nedeniyle Di Maio ve Salvini'nin birincil hedefi haline geldi. Nitekim 22 Ocak 2019 tarihinde Almanya Şansölyesi Angela Merkel ile Aachen Antlaşması'nı imzalayan Emmanuel Macron, İtalyan hükümetinin tepkisini çekmişti. Zira Antlaşma, popülist yeni bir Avrupa yaratmayı hedefleyen AB şüpheli cepheye vurulmuş sembolik bir darbe. Frank Kralı ve Kutsal Roma-Cermen İmparatoru Charlemagne'in mezarının bulunması sebebiyle Avrupa idealinin tarihi serüvenine referans veren Almanya'nın batısındaki Aachen kentinde bir araya gelen Almanya ve Fransa, Birliğin statüko koruyucuları olarak konumlandı. İtalya'nın tepkisini çeken Antlaşma, AB'nin diğer Antlaşmalarını tehlikeye attığı gerekçesiyle yanlış bir adım olarak nitelendirildi.⁷

Güçlerini birleştirme sözlerini yeniden vurgulayan Almanya ve Fransa, AB'nin *de facto* liderliğini devam ettirme konusunda da bir adım atarak İtalya'yı dışarda bıraktı. Aynı zamanda Aachen Antlaşması, Birliğin çok vitesli Avrupa senaryosuyla ilerleyeceğine dair bir işaret olarak algılandı.

İtalya'nın AB'nin geleceğini yönlendiren lokomotif olma isteğinin oldukça dışındaki Fransa-Almanya işbirliği, AP seçimleri öncesi İtalya'nın daha hırslı adımlar atmasına neden oluyor. Statüko karşıtlığına daha fazla destek bulmak için üye ülkelerdeki AB yanlısı liderlerin iç politikada karşılaştığı muhalefeti destekleyen İtalyan hükümeti, halkın yanında yer alan bir "Avrupa liderliği" yaratmaya çalışıyor. Ne var ki diğer ülkelerin iç işlerine karışma seviyesine ulaşan bu "halkın yanında olma" hamlesi, Fransa örneğinde olduğu gibi dozunu artıran tepkilerle karşılaşmaya başladı.

⁶ "The real winner of the Italy-France dispute is Europe", Politico, 08.02.2019 ,

<https://www.politico.eu/article/italy-france-dispute-real-winner-europe/> Erişim Tarihi: 10.02.2019

⁷ "EU Civil War: France and Germany Strengthen alliance - and Italy will be furious", Express, 09.01.2019

<https://www.express.co.uk/news/world/1069554/EU-news-Germany-France-Emanuel-Macron-Angela-Merkel-Treaty-of-Aachen-Italy-latest> Erişim Tarihi: 25.01.2019

2) Avro Alanı'nın En Büyük Üçüncü Ekonomisi İtalya, Avrupa Komisyonu ile Neden Bütçe Sorunu Yaşadı?

Avrupa Komisyonu İtalya'dan 2019 yılı bütçesinde revizyon istemişti; ancak İtalya'nın ilk başta yapmayı reddettiği düzeltmeler, AB ile İtalya'yı bir kere daha karşı karşıya getirdi.

Edsteinink.com, NOW What?, 11 Kasım 2011, Ed Stein⁸

Avro Alanı'ndaki 19 ülkenin her yıl Komisyona sunduğu bir sonraki yıla ait bütçe planları, Birliğin bütçesini şekillendirmesi ve önlemlerini alması için gereken alt yapıyı oluşturuyor. Her sene tekrarlanan bu süreçte ilk defa revizyon istenen İtalya, 16 Ekim 2018 tarihinde sunduğu 2019 Bütçe Planı Taslağı'nı⁹ gözden geçirerek 13 Kasım 2018'de revize edilmiş 2019 bütçesini sundu. 21 Kasım 2018 tarihinde Avro Alanı Bütçe Planı Taslaklarının Komisyon, AP, Konsey ve Avrupa Merkez Bankası tarafından değerlendirildiği rapor yayımlandı.¹⁰

İtalya'nın sunduğu planda 2019 bütçe açığı hedefini GSYH'nin %2,4'ü olarak belirlemesi nedeniyle 23 Ekim 2018 tarihinde Komisyon tarafından uyarıldı. Bütçe hedeflerini yeniden belirlemesi için İtalya'ya 3 haftalık bir süre tanınırken; Başbakan Giuseppe Conte ve Başbakan Yardımcıları Luigi Di Maio ile Matteo Salvini düzeltme yapmanın mümkün olmadığı konusunda ısrar etti. Maastricht kriterlerine uyumlu bir şekilde %3'ün altında gösterilen bütçe açığı hedefi, bir önceki merkez sol hükümetin hedefinin

⁸ <http://editorialcartoonists.com/cartoon/display.cfm/105036/> Erişim Tarihi: 07.02.2019

⁹ "Italy's Draft Budgetary Plan 2019", https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/2019_dbp_it_en_0.pdf Erişim Tarihi: 07.02.2019

¹⁰ Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, and the European Central Bank on the 2019 Draft Budgetary Plans: Overall Assessment

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/comm_chapeau_211118.pdf Erişim Tarihi: 07.02.2019

(%0,8) çok üzerinde olması sebebiyle dikkat çekmişti. İşsizlere sağlanacak vatandaşlık geliri, emeklilik yaşının düşürülmesi, vergi affı ve sabit vergi oranı vaatlerini gerçekleştirmeye odaklandığını belirten İtalyan hükümeti, Komisyonun en fazla %1,9 olması gerektiğini söylediği bütçe açığını ilk başta düşürmeye yanaşmayan tavrıyla Birlik tarihinde bir ilke imza attı. Revizyon sürecinin Komisyon ile İtalya arasında yoğun tartışmalara neden olması ise, Avro Alanı'nın "hassas" üyesi konumundaki İtalya'nın tek para biriminin geleceğini riske atacağı yönündeki endişeleri yeniden gün yüzüne çıkardı.

AB'nin dördüncü, dünyanın dokuzuncu en büyük ekonomisi İtalya'nın devlet borcu 2,5 trilyon avroya ulaştı.¹¹ İtalya'nın yaşadığı ekonomik ve finansal sorunlar, Avro Alanı için en büyük tehditlerden biri olarak görülüyor. Yunanistan'dan sonra AB'nin ikinci en çok borcu olan ülkesi konumundaki İtalya, Maastricht kriterlerindeki kamu borcunun GSYH'nin %60'undan fazla olmaması şartına uzun yıllardır uyum sağlayamıyor. Bu bağlamda İtalya'nın bütçesini yakından takip eden Komisyon, kamu harcamalarının Birliğin kriterleri çerçevesinde gerçekleştirilmesi konusunda oldukça katı davranıyor. Yunanistan ile kıyaslanan İtalyan ekonomisi, Yunan ekonomisinden 10 kat daha büyük olduğu için yaratacağı etkinin çarpan etkisi oluşturacağı belirtiliyor.

Komisyonun aşırı açık vermesi nedeniyle disiplin prosedürü başlatabileceğini açıklamasıyla birlikte İtalyan hükümeti 9 milyon avroya varan cezalarla karşı karşıya kaldı. Hükümeti inadına rağmen anketler halkın %68'inin Brüksel ile uzlaşma sağlanmasını desteklediğini gösteriyordu. Devam etmenin fayda getirmeyeceğini fark eden ve bu konuda İtalyan halkının da desteğini alamayan İtalyan hükümeti geri adım atarak bütçesini revize etmeyi kabul etti.

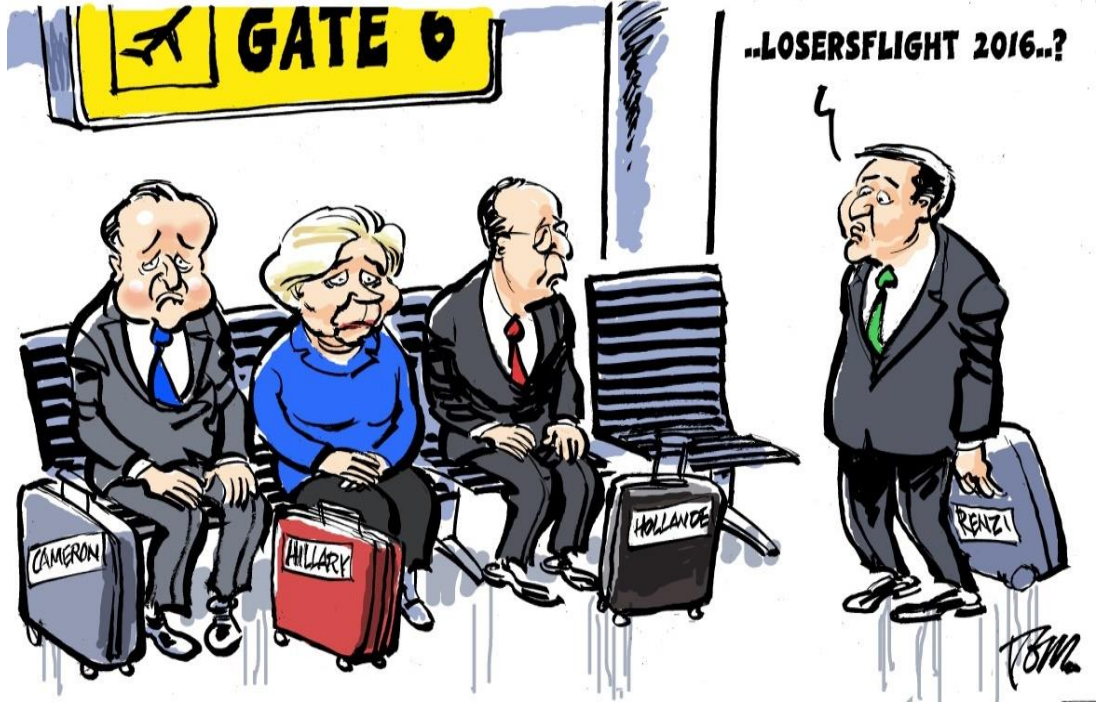
2019 bütçe açığı hedefini %2,04'e indiren İtalya, Brüksel ile arayışı düzeltmeyi başardı.¹² Komisyonun "iyi bir ilerleme" olarak gördüğü yeni bütçe taslağı, şimdilik Brüksel-Roma hattındaki gerilimin dindiğine işaret etse de İtalya'nın GSYH'sinin %130'una tekabül eden kamu borcu, Komisyonun en büyük endişesi olmaya devam ediyor.

3) 2016 Anayasa Krizinin Sonuçları, M5S+Lega Koalisyonuna Nasıl İmkân Tanıdı?

Anayasal referandumda "hayır" oyunun destekçisi M5S lideri Beppe Grillo, ülkeyi yöneten merkez sol ve AB yanlısı partiye (PD) karşı bir zafer kazanarak halkın gözünde ülkeyi yönetebilecek yeni bir lider olmaya hak kazanmıştı.

¹¹ <https://commodity.com/debt-clock/italy/> Erişim Tarihi: 07.02.2019

¹² "Italy's Conte admits defeat on budget, presents new plan to EU", Euractiv, 13.12.2018, <https://www.euractiv.com/section/economic-governance/news/italys-conte-admits-defeat-on-budget-presents-new-plan-to-eu/> Erişim Tarihi: 07.02.2019

Caglecartoons.com, 5 Aralık 2016, Tom Janssen¹³

2016, İtalya'nın bankacılık sektöründe bitmek bilmeyen krizlerin damga vurduğu bir yıl olması açısından önem taşıyor. Karar alma mekanizmalarındaki yavaşlığın tetiklediği düşünülen durgun ekonomi, yavaş büyüme ve yüksek işsizlik oranları, bankacılık sektöründe geri ödenemeyen kredi miktarlarının 360 milyar avroyu bulmasına (toplam kredilerin % 17'si) kadar giden bir sorunlar silsilesi yarattı. Bu bağlamda 2014 yılından itibaren ülkeyi yöneten Başbakan Matteo Renzi, 2016 yılındaki cesur kararlarıyla öne çıktı. Ancak sistemin çarklarını yeniden yapılandırma hamleleri geri tepti. Bankaları kurtarma amacıyla 40 milyar avroluk bir kurtarma paketi oluşturma fikrini savunan Renzi, Aralık 2016'da gerçekleşecek olan Anayasa değişikliği referandumu ile karar mekanizmasını yavaşlatan iki kanatlı sistemi değiştirme konusunda da oldukça hırslıydı.

Ülkeyi içinde bulunduğu "bataklıktan çıkarma" hedefini sürekli olarak dile getiren Renzi, Enrico Letta'nın görevden istifasının ardından 22 Şubat 2014'te İtalya'nın 56'ncı başbakanı olmuştu. Fransa Cumhurbaşkanı gibi 39 yaşındayken başbakanlık koltuğuna oturan Matteo Renzi, İtalyan tarihindeki en genç başbakan unvanına da sahip oldu.

1948'de kabul edilen İtalyan Anayasası'nın üçte birini değiştirecek olan anayasal reform teklifi, Parlamentoda basit çoğunlukla kabul edildiği için referanduma gidildi. Anayasal değişiklik paketi, seçilerek göreve gelen 315 senatör sayısını 100'e indirmeyi hedeflemenin yanı sıra anayasal değişiklikler ve AB konuları dışında Senato'ya yetki vermiyordu. Bu kapsamda yasama yetkisinin büyük bir bölümünü Temsilciler Meclisi'ne vererek yasama sürecindeki tıkanıklıkların çözülmesi amaçlanıyordu.

İtalyanların göreve geldiği ilk günlerde fazlasıyla desteklediği Renzi, zaman ilerledikçe yüksek işsizlik, mülteci krizi ve banka krizi nedeniyle vatandaşların öfke duyduğu bir isim haline geldi. Bu tepkilerin geldiği boyut sebebiyle anayasal referandumda kullanılan

¹³ "World's cartoonists on this week's events", *Politico*, 09.12.2016,

<https://www.politico.eu/interactive/matteo-renzi-resignation-italy-referendum-manuel-valls-french-elections-2017-donald-trump-china-us-diplomacy-cartoon-cartoonists/> Erişim Tarihi: 11.02.2019

oylar, Renzi destekçisi veya karşıtı olmak anlamına geldi. Öyle ki Matteo Renzi, politik kariyerini doğrudan teklif ettiği anayasal değişikliğe bağlayarak referandumda “hayır” çıkması durumunda istifa edeceğini açıkladı. Sonuç olarak karar alma mekanizmasını daha etkili kılacak bir kararın umursanmadığı, sadece mevcut hükümete olan kızgınlığın yansıtıldığı bir referandum gerçekleşti.

Senato'nun üye sayısını küçültme ve yasama yetkisini tek elde toplama kararına en büyük muhalefet M5S'ten geldi. Faşizmi deneyimlemiş bir ülke olarak çift kanatlı parlamentonun İtalyan demokrasisinin yapıtaşı olduğunu dile getiren M5S lideri Beppe Grillo, “hayır” oyunun en büyük savunucusu olarak kendisini ön plana çıkardı. Bu kapsamda merkez solun sistemi temelden değiştirme hamlesine en büyük muhalefetin kendisini “sistem karşıtı” olarak tanımlayan popülist bir parti tarafından yapılması, siyaset tarihindeki en büyük paradokslar arasında yer almayı hak eden bir durum.

Tüm bu gelişmeler ışığında 4 Aralık 2016 referandumundaki “evet” oyunun Renzi'nin, “hayır” oyunun ise Grillo'nun politik kariyerini doğrudan etkileyecek sonuçlar doğurması bekleniyordu. Katılım oranının %65,47 olduğu referandumda %59,11 “hayır” oyunun çıkması bu bağlamda merkez solcu Başbakan Renzi için büyük bir yenilgi, popülist solcu Grillo için ise büyük bir zafer anlamına geldi.

Söz verdiği üzere 5 Aralık'ta istifa eden Matteo Renzi, siyaset sahnesinden çekilirken sistemdeki tıkanıklığı çözebilecek bir önerinin reddedilmesini destekleyen “sistem karşıtı” M5S, halk tarafından daha fazla destek görmeye başladı. Bu yönüyle İtalya'daki öncelikli sorunlardan biri olan politik istikrarsızlığı çözmeye girişimini başka bir siyasi partinin başarı elde etmemesi adına engelleyen M5S, 2018 genel seçimlerinde alacağı yüksek oyu garantilemiş oldu.

Parti söylemleriyle eylemleri arasındaki belirgin çelişkilerin iktidara taşıdığı M5S, 4 Mart 2018 genel seçimleri sonrası aşırı sağcı Lega ile ortaklığını “statüko karşıtı” retorik üzerine kurdu. Anayasal referandumda yürüttüğü muhalefetin meyvelerini toplayan solcu M5S'in suçlayacak yeni bir hedef bulması gerekiyordu ve Lega lideri Salvini sayesinde bu amacına ulaştı. M5S ve Lega koalisyonu, kendilerini iktidara taşıyan politik ve ekonomik sorunların üzerine gitmektense sistem karşıtlıklarını AB politikalarına yöneltti. Bu bağlamda eleştiri ve sorun bulma üzerinden kazandıkları desteğin devamlılığını sağlamak için “İtalya'yı yalnız bırakan AB” algısının üzerine giden koalisyon ortaklarının, AB şüpheliğini iç politikadaki iktidarını güçlendirmek için kullandığı düşünülüyor.

4) “Artık Üçüncü Cumhuriyet Zamanı” mı?

“Bugün Üçüncü Cumhuriyetin ilk günü!” Bu sözler, 4 Mart akşamı zaferi ilan edilen M5S lideri 31 yaşındaki Luigi Di Maio'ya ait. Sistem karşıtı ve popülist bir sol hareketin oyların %32,2'sini alarak seçimlerin tartışmasız galibi olması ve aşırı sağcı, AB şüpheli bir partiyle koalisyon kurma kararı alması gerçekten de İtalya tarihinde yeni bir sayfanın açıldığının habercisi. Yine de bunun “üçüncü cumhuriyet” olduğunu söylemek için biraz erken olabilir; çünkü M5S, İtalyan tarihinde öncesi ve sonrası diye bir ayrımın başrol oyuncusu olup olamayacağını henüz kanıtlamadı.

The Economist, 24 Mayıs 2018, Peter Schrank¹⁴

Aslında Di Maio'nun sözleri 90'lı yıllara damga vuran geniş çaplı yolsuzluk davaları *Mani Pulite*'nin ardından İtalyan siyasetinde yeni partiler kurulmasına yapılan önemli bir gönderme. Ülkedeki yolsuzluğun giriftli yapısını ve siyasetle olan bağıni fazlasıyla çarpıcı bir şekilde ortaya koyan yolsuzluk operasyonunda Şubat 1992'den Aralık 1994 tarihine kadar 4.500'den fazla kişi hakkında soruşturma açılmıştı. Üst düzey politikacılar, bürokratlar ve iş adamlarının içinde olduğu *Mani Pulite*, İtalyan siyasetini yolsuzluktan temizleme adına büyük umutların bağlandığı bir davaydı.

Yolsuzluğun İtalyan politikasındaki varlığını belki de en gerçekçi ve korkutucu şekilde aktaran kişi, 1983 ile 1987 yılları arasında başbakanlık koltuğunda oturan Sosyalist Parti lideri Bettino Craxi oldu. 4 yıl süreyle başbakanlık görevini yürüten Craxi, savaş sonrası İtalyan politikasında en fazla süreyle makamını korumayı başarmış en etkili isimlerden biri olarak öne çıkıyordu. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ülkenin ilk merkez sol Başbakanı olan Craxi, 3 Temmuz 1992 tarihinde Temsilciler Meclisi'nde yaptığı konuşmada "Herkes biliyor ki, siyasi finansmanların büyük kısmı kuralsız ve yasadışıdır. Bu salonda bulunan hiçbir önemli kuruluşun siyasi sorumlusunun ayağa kalkıp da aksi yönde yemin edebileceğine inanmıyorum" ifadelerini kullanmıştı.¹⁵ Yolsuzluğu siyasetin vazgeçilmez bir parçası olarak nitelendiren sosyalist Craxi'nin sözleri açık bir suç itirafı olmanın yanı sıra AB'nin kurucu üyesindeki politik dinamiklerin karakteristiğini de bütün gerçekliğiyle ortaya koyması sebebiyle bir dönüm noktasını oluşturuyor.

Ayyuka çıkan yolsuzluk bağlantılarının ardından siyaset sahnesi, ana akım partilerin dağılmasına tanık olurken; İtalyan siyasetinde yeni yüzler kendini kanıtlama yarışına

¹⁴ "The servant of two masters, A bizarre new government takes shape in Italy", *The Economist*, 24.05.2018, <https://www.economist.com/europe/2018/05/24/a-bizarre-new-government-takes-shape-in-italy> Erişim Tarihi: 05.02.2019

¹⁵ "BBC Türkçe, Temiz Eller'den 25 yıl sonra İtalya'nın elleri ne kadar temiz?" <http://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-39000577>, Erişim Tarihi: 12.04.2018

girdi. İkinci Cumhuriyet olarak isimlendirilen bu dönem, bugüne kadar gelen politik karmaşa ve ekonomik sorunlarla özetlenebilirken Birinci Cumhuriyet'in ardından umut edilen düzenlemelerin birçoğunun hüsrana uğratıldığı "koalisyon demokrasisi" olarak şekillendi.

Tablo: İkinci Cumhuriyetin İlk Genel Seçimleri: 1994 Seçimleri

Siyasi Parti	Lideri	Temsilciler Meclisi Oy Oranı/Kazanılan Sandalye Sayısı	Senato'daki Oy Oranı /Kazanılan Sandalye Sayısı
Haydi İtalya	Silvio Berlusconi	% 42,8/ 366	%42,6/156
Demokratik Parti	Sol Achille Occhetto	%34,3/ 213	%32,9/ 122
Segni Paktı	Mariotto Segni	15,8/46	%16,7/31

Kaynak: İtalya İçişleri Bakanlığı

1948-1993 yılları arasındaki Birinci Cumhuriyet'in 1993'te seçim sisteminin değişmesine dair yapılan referandumun ardından sona erdiği kabul ediliyor.¹⁶ Söz konusu sistem değişikliğinden sonra ülke, 1996 yılından itibaren merkez sol veya merkez sağ koalisyonlarının dönüşümlü iktidarıyla yönetilmeye başladı.¹⁷ 2005 yılında ise bu sistem yerine yeniden 1993'ten önceki nispi temsil sistemi getirilerek 2006'daki seçimlere yeni sistem dâhilinde girildi.

"Siyasi parti demokrasisi" olarak nitelendirilebilecek Birinci Cumhuriyet dönemi, siyasi partilerin sadece siyaset arenasını değil ülkenin sosyal ve ekonomik alanlarını açıkça yönettiği bir sistemdi. Yolsuzluk skandalının ardından seçim sistemindeki değişikliklerle İkinci Cumhuriyet'e geçilmesiyle birlikte siyasi sistem bu sefer de bipolar bir yapıya dönüşmeye başladı. Merkez sağ veya merkez sol arasında değişen koalisyon hükümetleri ülke yönetiminden pay alabilmeyi hedefleyen pek çok mikro partinin kurulmasını teşvik ediyordu. Oy potansiyeli yüksek bir siyasi partiye eklenen –sayısı iki basamaklı sayılara çıkabilen – yeni kurulmuş ve genelde daha yerel partiler, ülkedeki siyasetin giderek seçim odaklı olduğunu kanıtliyordu.¹⁸ Bu bağlamda sürekli olarak seçimlere gidilen veya seçimlere gitmeden başbakan değişimi yapılan İkinci Cumhuriyet dönemi, politik istikrarsızlık ekseninde şekillendi.

Ülkenin en temel sorunlarından biri olması sebebiyle politik istikrara kavuşma vaatleri, İkinci Cumhuriyet döneminde birçok siyasi partinin temel propaganda aracı haline geldi.

¹⁶ Fabbrini S., 2009. "The Transformation of Italian Democracy", Bulletin of Italian Politics, vol. 1, no:1, s. 29-47

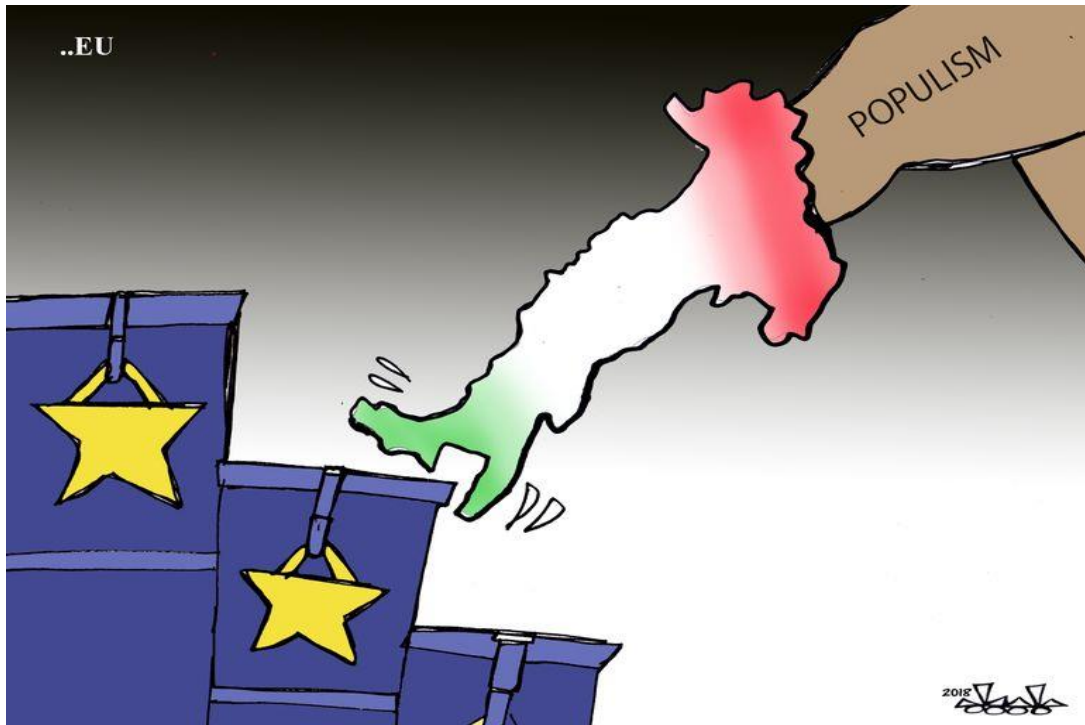
¹⁷ Fabbrini S., 2006. "The Italian Case of A Transition Within Democracy", *Journal of Southern Europe and the Balkans*, 8, no:2, s. 145-161

¹⁸ Fabbrini S., 2009. "The Transformation of Italian Democracy", Bulletin of Italian Politics, vol. 1, no:1, s. 29-47

Ancak politikacıların değiştirmeyi vaat ettikleri sistemin devamlılığını kendi elleriyle sağladığı bir yapı oluştu. İçinden çıkılamayan bir kısır döngünün yaşandığı İtalyan politikası, bu sebeplerle çok sayıda vadin ortaya atıldığı; ancak sistemin hantallığı nedeniyle minimum seviyede iyileştirmenin yapılabildiği bir karaktere sahip oldu.

5) İtalya Neden Popülist ve AB Şüpheli Bir Politikaya Yönelmiş?

İtalyanlar arasında yaygın bir algı, AB'nin kendilerini göç krizi ve finansal krizle baş başa bıraktığı yönünde. AB yanlısı hükümetlerin yönettiği İtalya'daki büyük vaatler ve gerçekleşmeyen hedefler kısır döngüsü, ülkede sürekli olarak hükümetlerin değişmesine neden oldu. Sorunların en büyük sorumlusu olarak AB yanlısı İtalyan politikacılar ve Birliğin kendisi görüldüğü için önceki hükümetleri ve AB'yi suçlayan popülist liderler halkın kurtarıcısı rolüne büründü.

“Raising of Populism”, 5 Mart 2018, Hassan Bleibel¹⁹

90'larda uygulanmaya başlayan Maastricht kriterleri sebebiyle ulusal kalkınma ve büyüme politikalarını değiştiren İtalya, sürekli artan kamu borcu ve kamu açığına sahip oldu. 1992'de yaşadığı döviz kuru dalgalanmalarından sonra tek para birimi avroya geçen İtalya'nın ekonomisi 2008 küresel mali krizin ardından sürekli olarak açık vermeye başladı.²⁰ 2008 mali krizinde özellikle bankacılık sektöründe çalkantılar yaşayan ülke, günümüzde hâlâ GSYH'sinin %130'una tekabül eden kamu borcuna sahip olması sebebiyle AB'nin “hassas” kurucu üyesi olarak görülüyor. Genç işsizliğin %32'yi bulduğu ülke, “dolce far niente” felsefesinin politik kararlardaki yansımalarına şahit oldu uzun yıllar boyunca.

¹⁹ <https://www.cartoonmovement.com/cartoon/47289> Erişim Tarihi: 11.02.2019

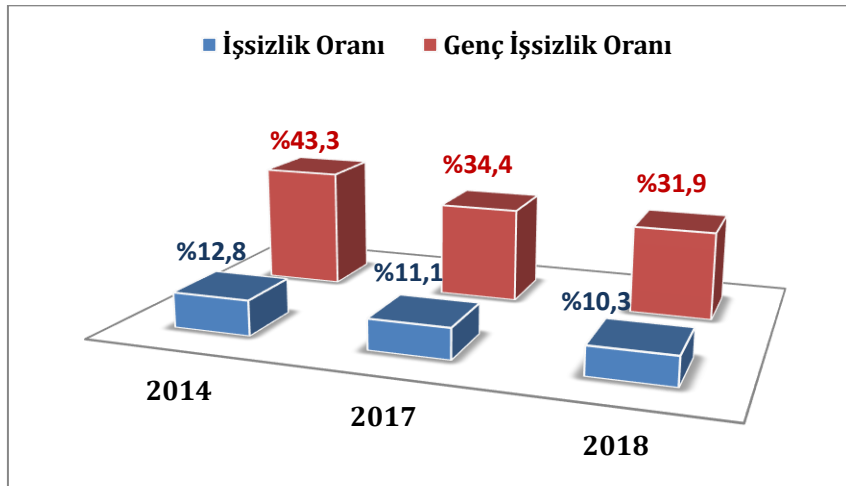
²⁰Jones E. 2018 “Italy and the Completion of the Euro Area”,*Swedish Institute for European Policy Studies*, European Policy Analysis, http://www.astrid-online.it/static/upload/siep/sieps_2018_1_epa.pdf

1922 ile 1943 yılları arasında ülkeyi yöneten faşist lider Mussolini'den sonra çok sesliliği sağlamak adına kurulan eşit yetkiye sahip iki kanatlı parlamento (Temsilciler Meclisi ve Senato), İtalyan demokrasisinin temel yapıtaşlarından birini oluştururken karar mekanizmasını öngörülerin ötesinde yavaşlattı. Faşizmi deneyimleyen ülkede gücün tek elde toplanmasından korkulduğu için kararların birçok kişinin onayıyla alınması geleneği oluştu. Bu nedenle 630 sandalyeli Temsilciler Meclisi ile 321 üyesinden 315'i seçimle belirlenen Senato, eşit yetkilere sahip.

1991 yılında yapılan anketlere göre büyük bir çoğunluğu (%79) AB yanlısı olan İtalyanların 2017 yılına gelindiğinde sadece %36'sının Birliği desteklemesi, vatandaşların popülist ve AB şüpheli politikacılara yönelme sebebinin açıklıyor. 2017 sonbaharında yapılan anketlerde vatandaşların %41'inin ne AB yanlısı ne de AB şüpheli olduğunu belirtmesi ise, sorunları çözeceğine inanırsa popülist retoriklere oy verme ihtimali yüksek bir toplum tabakasının olduğunu işaret ediyor.²¹

2009 yılında komedyen Beppe Grillo tarafından kurulan M5S, partiye ismini veren 5 temel amaç -suya erişim, sürdürülebilir ulaşım, internet erişimi hakkı, sürdürülebilir kalkınma ve çevrecilik- ekseninde ülkedeki yüksek yolsuzluk ve işsizlik oranlarını ağır bir dille eleştiriyordu. Öte yandan partinin AB'nin politik kararlarını sorgulayan söylemleri, ılımlı AB şüpheliği kapsamına giriyor ve Brüksel ile Roma arasında çok daha sıkı bir işbirliği olması gerektiğini vurguluyordu. Bu yönüyle ulusal politikadaki "statüko"nun değişmesi gerektiğine dair mesajlar veren M5S, İtalya'nın AB içerisinde hak ettiği değeri kazanacağını da vaat ediyordu.

Şekil 1: İtalya'da Yıllar İçindeki İşsizlik Oranına Ait Değişimler²²

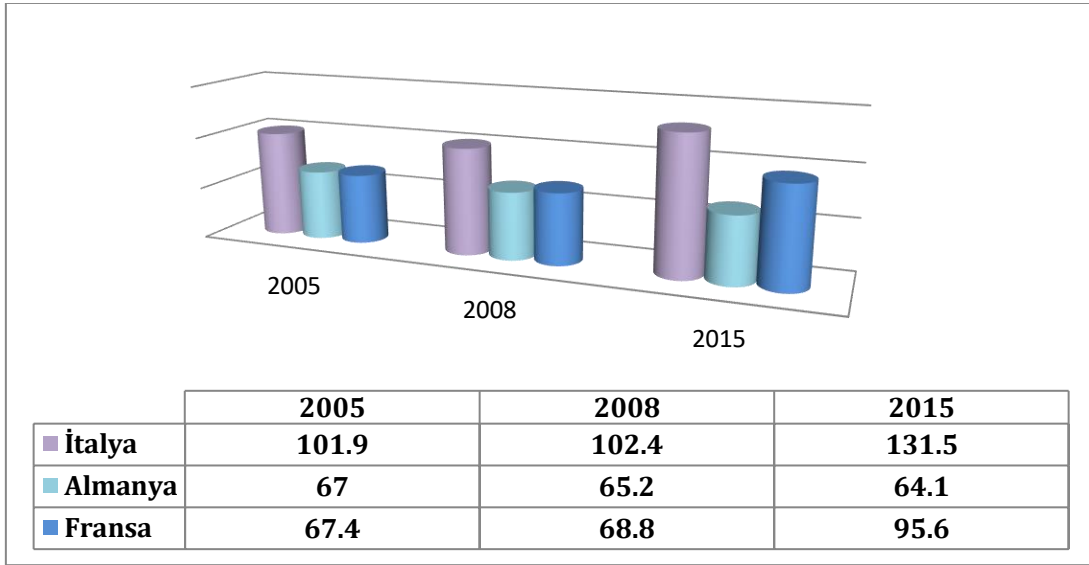

²¹ "Italy: From pro-European to Euroscepticism", Euractiv, 13.03.2018,

<https://www.euractiv.com/section/elections/news/italy-from-pro-european-to-euroscepticism/> Erişim Tarihi: 08.02.2019

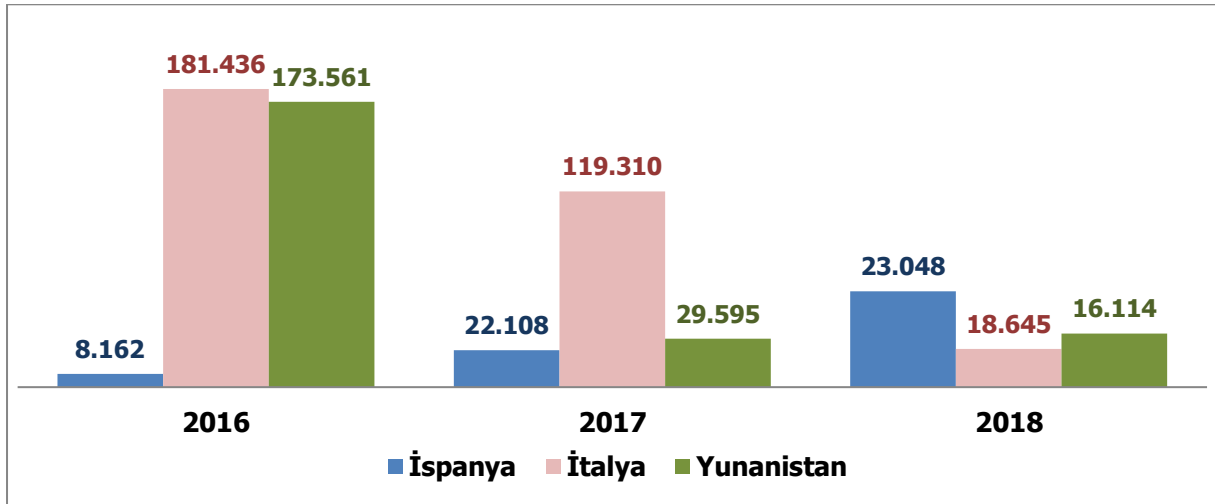
²² <https://tradingeconomics.com/italy/indicator> Erişim Tarihi: 11.02.2019

Şekil 2: İtalya, Almanya ve Fransa'ya Ait Kamu Borcunun GSYH'ye Oranı (%)

AB şüpheliğinin hızla yayılmasının arkasında Akdeniz'den gelen göçmenlerin en önemli varış ülkesi İtalya'nın, mültecilerin yükünü paylaşma konusunda AB tarafından yalnız bırakıldığı görüşü de yer alıyor. Bu bağlamda hem M5S'in hem de Lega'nın en büyük vaatlerinden biri olan göçmen sorununu ortadan kaldırma sözü, yabancı düşmanlığına varan retoriklere rağmen İtalyanların desteğini aldı.

Şekil 3: Ülkelere Denizden Ulaşan Göçmen Sayısına Dair Veriler²³

Kaynak: BM Uluslararası Göç Örgütü (IOM)

²³ <http://migration.iom.int/europe?type=arrivals> Erişim Tarihi: 31.01.2019

6) İçişleri Bakanı Matteo Salvini, Nasıl İtalya'nın *Defacto* Lideri Oldu?

Seçimlerin galibi Luigi Di Maio, politikada hiçbir deneyimi olmamasının etkisiyle Salvini'yi yönlendiren değil takip eden bir politikacı olmayı tercih ederken; sert popülist retoriklerini ön plana çıkaran Salvini, sosyal medyayı sürekli kullanarak görünürlüğü artırmayı başardı.

The Economist, 28 Temmuz 2018, Peter Schrank²⁴

Sistem karşıtı ve solcu M5S ile aşırı sağcı Lega'nın yan yana gelmesi "politik kurgu" olarak görülürken 1 Haziran 2018 tarihinde koalisyon hükümetini kurmayı başarmaları, popülizm ve AB şüpheciliğinin farklılıkları yok etmeyi başaran ortak bir ideal sunduğunu kanıtladı. Ancak bu ortak noktanın lideri, seçimlerde oyların %32,64'ünü alan M5S'in Başkanı Luigi Di Maio değil. Tam aksine oyların %17,39'unu alarak üçüncü sırada yer alan aşırı sağcı Lega partisini yöneten Matteo Salvini, ülkedeki dominant politik figür haline geldi. Destekçileri tarafından "Kaptan" olarak isimlendirilen Salvini, ülkenin uzun yıllardır beklediği kurtarıcı rolüne büründü.²⁵

Bir sıralama yapılacak olursa Matteo Salvini'nin yönettiği hükümette Luigi Di Maio ikinci adam olarak konumlanırken; Giuseppe Conte üçüncü sırada yer alıyor. Ülkenin başbakanı olmasına rağmen Giuseppe Conte'nin başbakan yardımcılarının gerisinde kalmasının arkasında ise halk tarafından seçilen bir lider olmaması yatıyor. 4 Mart 2018 seçimlerinde birinci parti olmasına rağmen hükümet kurabilmek için koalisyon kurmaya ihtiyaç duyan M5S'in bu arayışından fazlasıyla karlı çıkan aşırı sağcı lider Matteo Salvini, AB yanlısı politikacıları hedef alan retorikleriyle halk arasındaki desteklenme oranını da

²⁴ "Matteo Salvini, Italy's de facto leader, is instinctively authoritarian", *The Economist*, 28.07.2018
<https://www.economist.com/europe/2018/07/26/matteo-salvini-italys-de-facto-leader-is-instinctively-authoritarian> Erişim Tarihi: 06.02.2019

²⁵ "Italians first!: how the populist right became Italy's dominant force", *The Guardian*,
<https://www.theguardian.com/world/2018/dec/01/italians-first-matteo-salvini-the-league-rise-rightwing-populism> Erişim Tarihi:

sürekli olarak artırıyor. Nitekim kasım ayındaki Ipsos anketine göre seçimlerde oyların %18'ini alan Salvini'nin desteklenme oranı %34,7'ye yükseldi. M5S'in lideri Luigi Di Maio ise seçimlerdeki destek oranını kaybederek %28,7'ye geriledi.²⁶

2017 yılında M5S'in liderliğine getirilen Di Maio'nun politikada hiçbir deneyimi olmamasına karşın Matteo Salvini 1990 yılında Kuzey Ligi üyesi olmasından bu yana siyasetin içerisinde. İlk başlarda federal devlet anlayışını savunan ve bölgesel otonomi elde etmek isteyen Kuzey Ligi, Aralık 2013'te liderliğin Matteo Salvini'ye geçmesiyle birlikte milliyetçi, AB şüpheli ve popülist bir retorik benimsedi.

Kuzey Ligi, bölgesel bir parti olarak başladığı yolculuğuna ülkenin genelini temsil eden bir İtalyan milliyetçisi siyasi parti olarak devam ettiği için adını Lig (Lega)²⁷ olarak değiştirdi. Bu yönüyle ülke yönetimine talip olduğunu açıkça ifade eden partinin lideri Salvini, AB politikalarını sürekli eleştiren ve avro karşıtı söylemleriyle ünlü bir politikacı. Bu konuda oldukça çarpıcı bir şekilde avronun "insanlığa karşı işlenmiş ekonomik ve sosyal bir suç"²⁸ olduğunu ifade eden aşırı sağcı lider, İtalya'nın kesinlikle Avro Alanı'ndan çıkması gerektiğini düşünüyor.

2004 yılından günümüze AP milletvekili olan Salvini, özellikle Fransız Ulusal Cephe partisi (FN) lideri Marine Le Pen ve Hollandalı Özgürlük Partisi (PVV) lideri Geert Wilders ile oluşturduğu işbirliğiyle tanınıyor. 21 Ocak 2017 tarihinde Almanya'nın Koblenz şehrinde bir araya gelen AB üye ülkeleri aşırı sağ eğilimli parti liderlerinin arasında yer alan ve en dikkat çekici isimlerden biri olan Salvini, deneyimlerinin paralelinde ötekileştirici retoriklerinin dozunu artıran bir politikacı.

Seçim kampanyasında ABD Başkanı Donald Trump'ın "America First" söylemini benimseyerek her şeyden önce İtalya'yı düşündüğü vurgusunu yapan Salvini, Brexit'in çok doğru bir karar olduğunu savunuyor. Bu anlamda "Italexit" veya "Quitally" olarak isimlendirilebilecek İtalya'nın AB'den ayrılma fikrinin halkın ihtiyaçlarına cevap vermeyen kurallar silsilesinden kurtulma şansı olarak betimliyor.²⁹ "İtalyan Farage" olarak tanımlanan Salvini'nin söylemleri Avrupa'daki milliyetçi, korumacı, katı AB şüpheli retorik Le Pen ve Wilders örneğindeki gibi net bir temsilcisi.

4 Mart'taki seçimlerde üçüncü sırada yer almasından sonra ülkenin başbakanı olması gerektiğini savunan Salvini, 2018 seçimlerine Berlusconi'nin partisi ve İtalya'nın Kardeşleri partisiyle beraber merkez sağ ittifakı kurarak girdi. Berlusconi'nin yeni kurduğu Haydi İtalya partisiyle 1994 genel seçimlerinde de ittifak kuran Kuzey Ligi, oyların %8,4'ünü almıştı. Kurduğu ittifakın bir ödülü olarak ise Berlusconi'nin kabinesinde beş bakan koltuğu elde etmişti: İçişleri, Bütçe, AB, Kurumsal Reform ve Sanayi Bakanlığı.

²⁶ "Italy's League grows in popularity as 5Star support falls", *Politico*, 03.11.2018,

<https://www.politico.eu/article/matteo-salvini-luigi-di-maio-league-5star-italy-grows-in-popularity-as-5star-support-falls/> Erişim Tarihi: 08.02.2018

²⁷ *Lega* kelimesi İtalyanca 'da "Birlik" anlamına gelmektedir.

²⁸ <https://www.reuters.com/article/us-eurozone-italy-exit-analysis/out-of-pocket-italians-fall-out-of-love-with-the-euro-idUSKBN15N0JJ> Erişim Tarihi: 30.03.2018

²⁹ <https://www.express.co.uk/news/world/927270/Italian-election-results-Lega-Matteo-Salvini-M5S-who-won-Italian-election-2018> Erişim Tarihi: 30.03.2018

Popülist ve AB şüpheli retoriklerin çağı olması sebebiyle Lega'nın kazandığı oy oranıyla hükümette yer alma şansı elde etmesi çok da şaşırtıcı değil. Aynı şekilde aşırı sağcı ve popülist bir liderin üstlendiği İçişleri Bakanlığı'nda en büyük hedefin göçmenler olması da oldukça sıradan. Bu anlamda Salvini'nin siyasi kimliğini, İtalya'nın uzun yıllar boyunca Akdeniz'den gelen göç dalgalarının ilk durağı olması sebebiyle çarpan etkisiyle perçinlediği söylenebilir. "Avrupa'nın mülteci kampı olmasına izin vermeyeceği" yönündeki açıklamalarıyla göreve geldiği günden bu yana mültecilere limanlarını kapatan Salvini, ülkedeki borç krizi ve yüksek işsizliğe atıf yaparak diğer AB üyesi ülkeleri elini taşın altına koymaya çağırıyor. Bu retorik ekseninde ulusal politikadaki popülarlığını gün geçtikçe artıran Salvini, popülizmi siyaset arenasında görünür kılan iki ögeye sıkı sıkıya bağlı bir şekilde politika yürütüyor: finansal kriz ve göç krizi. Her ikisinin arkasında yatan temel sebebin ise AB'nin dayattığı kurallar ve normlar olduğu iddiasıyla AB yanlısı politikacıları hedefi haline getirerek İtalya'nın *defacto* liderliğini yürütüyor.

7) İtalya'nın Macaristan ve Polonya ile Kurduğu İttifakın Merkez Noktasını Ne Oluşturuyor?

Göç karşıtlığı, popülizm ve AB'nin geleceğini statüko karşıtlığı ekseninde şekillendirme hedefinde birleşen İtalya, Macaristan ve Polonya ortaklığı, 23-26 Mayıs 2019 tarihlerinde gerçekleşecek AP seçimlerinde çoğunluğu sağlayarak entegrasyon projesini dönüştürme peşinde.

POLITICO.eu, 12 Ocak 2019, Rytis Daukantas³⁰

³⁰ "World's cartoonists on this week's events", *Politico*, 12.01.2019.

<https://www.politico.eu/interactive/brexit-deal-theresa-may-us-government-shutdown-donald-trump-italy-poland-salvini-populism-eu/> Erişim Tarihi: 20.01.2019

27 Ağustos 2018 tarihinde Milano’da bir araya gelen Salvini ve Macaristan Başbakanı Viktor Orban, göç karşıtlığı cephesinin güçleneceğine dair sinyaller verdi. AP seçimleri öncesi göç politikasını yeniden şekillendirme konusundaki hedeflerini ve birbirine duydukları hayranlığı oldukça coşkulu bir şekilde ifade eden taraflar, göç akınına durdurma konusundaki politikaları açısından birbirlerini tamamlıyorlar. Görüşme sonrası yaptığı açıklamada Macaristan’ın AB ülkelerine kara sınırından geçmeye; İtalya’nın ise denizden ulaşmaya çalışan göçmenlerin engellenebileceğini kanıtladığını dile getiren Orban, yapılması gerekenin sınırları kapatmak ve gelenleri ülkelere geri göndermek olduğu konusunda ısrarcı. 9 Ocak 2019 tarihinde Varşova’ya giden Salvini, Polonya’yı yöneten Hukuk ve Adalet Partisi’nin lideri (PiS) Jarosław Kaczyński ile de görüşerek “Avrupa Baharı’nın başladığını” ifade etti.

AB şüpheli ve popülist bir ortaklığın yanı sıra AB yanlılarına karşı bir cephe kurmak isteyen Salvini, bu hedefi için AB normları ve kurallarına karşı gelen illiberal demokrat liderleri seçti. “İnsanlık onuru, özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve azınlıklara mensup kişilerin hakları da dâhil olmak üzere insan haklarına saygı” değerlerinin ihlal edilmesi sebebiyle haklarında Lizbon Antlaşması’nın 7’nci Maddesi’nin başlatılması önerisi verilen Polonya ve Macaristan, Birliğin temel değerlerini hiçe sayarak Birliğin kural koyucu yapısını sarsıyor. Bu yönüyle Orban ve Kaczyński’nin yeni İtalyan hükümeti ile birçok ortak noktası bulunuyor.

Fransız Ulusal Cephe (FN) lideri Marine Le Pen ve Hollandalı Özgürlük Partisi (PVV) lideri Geert Wilders ile sıkı bağları bulunan Salvini popülist muhalefet ile ilişkilerini devam ettirme taraftarı. Nitekim AB şüpheli cephenin AP seçimlerinde az 150 koltuk kazanabileceği düşünülüyor. Böyle bir durumda AP’deki en büyük üçüncü grup olma ihtimali yüksek olan AB şüpheli cephe, entegrasyon projesini popülist, göç ve statüko karşıtı söylemleriyle şekillendirme hakkını elde edebilir. Bu ihtimalleri illiberal demokrat liderler Orban ve Kaczyński ile pekiştirmeye çalışan Salvini, AB şüpheli cephenin sadece muhalif seslerden oluşmadığını aynı zamanda üye ülkeleri yöneten görüşleri de içinde barındırdığını kanıtlamak istiyor. Ancak liderlerin en başta da Salvini’nin görmezden geldiği kritik farklılıklar kurmaya çalıştığı ortaklıkların temelinin oldukça zayıf olduğunu gösteriyor.

İlk olarak göç karşıtı ülkeleri bir araya getirmek isteyen Orban ve Salvini, kendilerini ironik bir durumun içine sokmuş gibi görünüyor. Nitekim popülist politikaları ve AB normlarını takip etmek istemeyen tavırlarıyla benzerlikler taşıyan Orban ve Salvini, oldukça temel bir konuda birbirleriyle çelişiyor: Salvini, ülkesine mülteci kabul etmeyen ülkeleri sürekli olarak suçlayan açıklamalar yaparken; Orban, Macaristan’a mülteci kabul etmeyeceğini açıkça dile getiriyor. Bu sebeple Çekya, Slovakya ve Polonya’nın da Macaristan ile aynı tutuma sahip olduğu göç karşıtları cephesinde İtalya’nın, mızıkçılık yapan üye olarak konumlanması fazlasıyla muhtemel bir senaryo.

Diğer yandan açık bir Rusya yanlısı olan Salvini’den farklı olarak Kaczyński, Rusya’ya karşı AB yanlısı bir politika benimsiyor. Çok kültürlülüğü reddetme ve ulusal bağımsızlığı savunma noktalarında ortak görüşleri olan ikili, uzun vadede ortaklığın ilerlemesi ve derinleşmesine imkân tanımayacak temel fikir ayrılıklarına sahip.

8) İçişleri Bakanı Matteo Salvini'nin Göç Politikaları, Entegrasyon Projesini Nasıl Etkiliyor?

İçişleri Bakanı Salvini'nin daha fazla mülteci kabul etmeyeceğini açıklaması ve bu konudaki katı tutumu, çoğu AB ülkesinin hoşgörüden yana retoriklerine rağmen mültecileri ülkesine kabul etmeye yanaşmadığını ortaya koydu.

politicalcartoons.com, 20 Haziran 2018, Paresh Nath³¹

2014'ten bu yana 600 bin mültecinin İtalya kıyılarına geldiğini belirten resmi rakamlara göre 2019 yılının ilk ayında sadece 202 kişi İtalya kıyılarına yanaştı. 1 Haziran 2018'den bu yana uyguladığı katı politikalarla ülkeye gelen göç akınını ciddi oranda azaltan Salvini, bunu yaparken mülteci kotalarının adaletsizliğine dikkat çekmesi sebebiyle AB'deki tartışmaları alevlendirdi. İlk olarak Libya'dan yola çıkmış *Aquarius* isimli göçmen gemisini İtalya kıyılarına kabul etmeyen Salvini, 15 Ağustos günü 190 göçmeni taşıyan *Diciotti* isimli geminin Sicilya kıyılarına yanaşmasının ardından tüm AB üyelerine göçmenleri kabul etme ve İtalya'nın yükünü paylaşma çağrısı yaptı. *Aquarius* gemisini kabul eden İspanya ve *Diciotti* gemisindeki mültecilerden 20'sini almayı kabul eden İrlanda dışında hiçbir AB ülkesinin İtalya'nın çağrısına olumlu yanıt vermemesi ise entegrasyon projesindeki en hassas noktayı yeniden ortaya çıkardı.

AB'nin İtalya'ya yardım etmemesi durumunda, Birlik bütçesine olan katkısına devam etmeyeceği tehdidinde dahi bulunan İtalya'nın, bir kurucu üye olarak etki gücünün sınırlarını zorladığı açık. Ancak İtalya'nın Birlik bütçesine katkısını 20 milyar avro olarak lanse eden Di Maio'nun açıklamaları, Komisyonun Bütçeden Sorumlu Üyesi Günther Oettinger tarafından oldukça net bir şekilde yalanlanmıştı. İtalya'nın AB bütçesine yıllık 3 milyar avro katkı yaptığını dile getiren Oettinger, bu durumun üye ülkelerin inisiyatifiyle gerçekleştiğini dolayısıyla herhangi bir zorlama olmadığını hatırlatmıştı. Sonuç olarak İtalya'nın tehditlerini kale almayan Komisyon ve AB liderleri, Birliğin

³¹ <https://www.cagle.com/paresh-nath/2018/06/eu-migrant-crisis> Erişim Tarihi: 11.02.2019

tehditlere boyun eğmeyeceğini göstermiş oldu; fakat entegrasyon projesini temelinden sarsan göç krizinin çözümü için somut bir adım da atmadı.

“Hoşgörü” cephesinin günümüzdeki göç yönetimi krizinin asıl sorumlusu olduğu düşünüldüğünde o tarafta da durumun pek parlak olmadığını ifade etmek gerekiyor. Mülteci sorununu çözme konusunda mücadelesini sürdüren Merkel’e çok benzer bir tavır sergileyen İspanya Başbakanı sosyal demokrat Pedro Sánchez, AB üyelerinin insani sorumluluğunu yeniden hatırlatmış olsa da fırtına geçene kadar sessizce bekleyen çok fazla lider mevcut. Bu anlamda İtalya’nın tavrını kınadığı halde mülteci gemisinin Fransa kıyılarına yanaşabileceği yönünde çağrıda bulunmayan Macron, göç yanlıları cephesindeki sorunun en somut örneği.

Sınırın nerede çekileceği, kime AB refahından faydalanma hakkı verileceği; kimin önüne ise duvarlar inşa edileceği konusunda her üye ülkenin farklı cevaplara sahip olması, AB’nin göç politikasının geleceğinin önündeki en büyük engellerden biri. Bu bağlamda mülteci kotası konusunda göç yanlısı liderlerin ikiyüzlülüğünü oldukça doğru tespitlerle dile getiren Salvini, Birliği en zayıf noktadan vurarak, Birliğin kriz çözmedeki yetersizliğini gözler önüne seriyor. Şu bir gerçek ki çözüm, sadece ve sadece ortak bir irade sayesinde gerçekleşebilir. Ancak norm belirleyen konumunu kendi içinde kaybetmeye başlayan AB’nin, göç politikalarında bir dönüşüm gerçekleştirememesi, entegrasyon projesinin temellerini zayıflatan gelgitler yaratıyor.